

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM
OKTATÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG

A parlament elfogadta a Nemzeti köznevelésről szóló törvényt

Sajtóanyag

Az ország jövője szempontjából az egyik legjelentősebb törvényt fogadta el a parlament, hiszen Magyarország megújításához, felemelkedéséhez elengedhetetlen a versenyképes tudást biztosító iskolarendszer. Az elmúlt évek gazdasági válsága ráébresztette Európa és a világ államait, hogy a fenntartható fejlődés legjobban megtérülő befektetése az oktatás.

Az új Nemzeti köznevelésről szóló törvény orvosolja a rendszerváltás óta eltelt húsz esztendő oktatáspolitikai intézkedéseinek hibáit, torzulásait. Az állam ismét kitüntetett feladatként kezeli a nevelést és az oktatást, irányítja, szabályozza, ellenőrzi, és gondoskodik annak színvonalas működtetéséről. Az új jogszabály értékalapokra helyezi az oktatási rendszert, szakít a jelenleg hatályos szabályozás látszólagosan értéksemleges és döntően csak az egyéni jogok, érdekek érvényesítésére hangsúlyt fektető szemléletével. A korábbi szellemiséggel szemben az egyik legfontosabb változás, hogy a kormány a köznevelést, az oktatást közszolgáltatásnak és nem szolgáltatásnak tekinti.

A törvény kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása, a tehetséggondozás, valamint a magyar társadalom hosszú távú fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítása.

Az új Nemzeti köznevelésről szóló törvény megteremti annak garanciáját, hogy minden gyermek hozzájuthasson a későbbi boldogulását segítő magas színvonalú oktatáshoz.

A pedagógus életpályamodell elfogadásával a kormány és az országgyűlés több évtizedes adósságot egyenlít ki: megteremti a gyermekeink nevelését, oktatását végzők társadalmi felelősségével arányos anyagi és erkölcsi megbecsülésének feltételeit.

A Nemzeti köznevelésről szóló törvény legfontosabb újdonságai

- **Az intézményrendszer fenntartója az állam lesz**

2013. január elsejétől főszabály szerint az óvoda kivételével **a köznevelési intézmények a fenntartója az állam lesz**, mely a kormányhivatalokon keresztül gyakorolja a fenntartói jogait. A települési önkormányzatok öt évre szóló köznevelési szerződésben vállalhatják – meghatározott feltételek mellett – bizonyos intézmények működtetését. Természetesen megmarad az alapítás szabadsága, így egyházi és magánintézmények is működhetnek

A központi költségvetés fenntartótól függetlenül biztosítja a nevelési-oktatási intézmény és a kötelezően igénybe veendő pedagógiai szakszolgálat ellátásához szükséges **pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak illetményét**, munkabérét és ezek járulékait.

Az egyházi, valamint a nemzetiségi önkormányzati intézményfenntartók által ellátott nevelési, nevelési-oktatási feladatok központi költségvetési finanszírozása az állami fenntartású intézményekre vonatkozó általános szabályok alapján, azokkal azonos mértékben történik, vagyis ezek az intézmények a megfelelő jogi háttér fennállása esetén kiegészítő támogatást is kapnak.

- Tankötelezettség

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, vagy az azt követő évben válik **tankötelessé**. Az a gyermek, akinek esetében szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodába járhat.

Európa 19 országához – Bulgária, Dánia, Észtország, Franciaország, Írország, Izland, Lengyelország, Lettország, Málta, Moldova, Nagy-Britannia, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, San Marino, Spanyolország, Svédország, Szlovákia – hasonlóan a tanuló 16. életévének betöltéséig tart. A tanköteles kor leszállítása ellenére, az állam továbbra is biztosítja a térítésmentes továbbtanulás lehetőségét a 16. életévüket betöltött fiatalok számára az érettségi illetve az első szakképesítés megszerzéséig.

A tanköteles, de általános iskolát elvégezni nem tudó vagy általános iskola elvégzését követően továbbtanulni nem tudó vagy nem akaró tanulók számára a köznevelési Hídprogramok biztosítanak lehetőséget a tanulás folytatására.

Ezek a programok egyénre szabott segítséget nyújtanak a tanulóknak a középfokú nevelés-oktatásba, szakképzésbe való bekapcsolódáshoz, vagy a munkába álláshoz, valamint az önálló életkezdéshez szükséges ismeretek megszerzéséhez.

- Három éves kortól kötelező az óvoda

A gyermeknek főszabály szerint **három éves korától kötelező napi négy órában óvodai foglalkozáson részt venni**. A jegyző a szülő kérelmére és az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével a gyermek ötödik életévének betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

- Megújul a Nemzeti alaptanterv

A valódi esélyegyenlőséget szolgálja a Nemzeti alaptanterv, amely meghatározza azt a korszerű tudás-, nemzeti és egyetemes műveltségi minimumot, amely minden magyar gyermek számára alanyi jogon jár. A megújuló Nat alapján készülnek a **kötelezően választható kerettantervek, amelyek** szerint készítik el az iskolák a helyi tantervüket. A kerettantervek lehetőséget adnak az egyéni arculat kialakítására, a tananyag 10 százalékáról pedig teljesen szabadon rendelkezhet az iskola. Lehetőség lesz egyéni, alternatív kerettantervek használatára is.

Az új Nat-hoz hasonlóan szabályozza a kötelező ismeretanyagot több európai ország. (pl: Dánia, Franciaország, Görögország, Németország és Portugália)

- Hit- és ekölcstan

2013-tól felmenő rendszerben a kötelező tanórai foglalkozások része lesz az állami általános iskolában az erkölcstan vagy az e helyett választható **hit- és erkölcstan** óra.

- Az iskolai foglalkozások ideje

Az általános iskolában **16 óráig tart a nevelés-oktatás**, igény esetén az iskolának 17 óráig gondoskodnia kell a tanulók felügyeletéről. Az általános iskola *egész napos iskolaként* is működhet. Az intézményvezető a szülő kérelmére felmenti a tanulót a délutáni „egyéb foglalkozások” alól, amennyiben az intézmény nem „egész napos iskolaként” működik.

- Érettségi vizsgára vonatkozó szabályok

Az érettségi vizsga kötelezően választandó tantárgyainak köre gimnáziumban nem változik. A szakközépiskolában a magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika és idegen nyelv mellett az **ötödik érettségi tárgy** nem a „kötelezően választandó vizsgatárgy”, hanem a *szakközépiskola ágazatának megfelelő szakmai vizsgatárgy*.

2016 január elseje után az érettségi vizsga bizonyítvány kiadásának feltétele **50 óra „közösségi szolgálat”** elvégzésének igazolása.

- Szakképzés

A **szakiskolai végzettség a jövőben középfokú végzettségnek** számít. A szakiskolának – a speciális és készségfejlesztő intézmények, továbbá a törvényben meghatározott képzési formák kivételével – három, az adott szakképesítés megszerzéséhez szükséges közismereti képzést és szakmai elméleti és gyakorlati oktatást magában foglaló szakképzési évfolyama van.

- Pedagógiai szakmai szolgáltatók

A **pedagógiai szakszolgálat intézményei állami intézmények lesznek**. Feladataik között szerepel egyebek mellett a nevelési tanácsadás, és a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása is. Utóbbi szerepel a pedagógusok kötelességei között is.

Országosan egységes szakmai irányítás mellett pedagógiai szakmai szolgáltatót, állami, vagy egyházi illetve magánintézmények fenntartói nyújthatnak. A szakmai szolgáltatók legfontosabb feladatai a szaktanácsadás és a továbbképzések szervezése.

- Pedagógus életpályamodell 2013. szeptember 1-től

A Nemzeti köznevelési törvényben a pedagógus életpályamodell a jelenleginél nagyságrendekkel magasabb béreket irányoz elő, s rögzíti az **előmeneteli rendszert**. A pedagógus életpálya kétéves gyakornoki időszakból négy - a *Pedagógus I.*, a *Pedagógus II.*, a

Mesterpedagógus és a Kutatótanár – fokozatból áll: Az új bértábla nemcsak a megszerzett képesítéseket és a pályán töltött éveket veszi figyelembe, hanem a minősítés eredményét is.

A pedagógus életpálya 2013. szeptember 1-jei bevezetésének pillanatában minden pedagógus többet fog keresni, a minősítés megszerzését követően pedig további jelentős béremelkedésre számíthatnak.

A nem állami, nem önkormányzati fenntartású intézmények pedagógusaira ugyanezek a szabályok érvényesek. A bérek értékállóságának megőrzése érdekében az illetményalap főiskolai végzettség esetén a mindenkori minimálbér száznyolcvan, egyetemi végzettség esetén kétszáz százaléka.

A minősítő vizsga és a minősítési eljárás során minden pedagógusra egységes szabályok vonatkoznak. A bizottság a jelölt teljes körű iskolai tevékenységét vizsgálja. A pedagógusok minősítő vizsgáját és minősítési eljárását a kormányhivatal szervezi. A minősítő vizsga és a minősítési eljárás részletes szabályait rendelet szabályozza.

A pedagógusok meghatározott feltételek teljesítése esetén legfeljebb egy éves „alkotói szabadságot” vehetnek igénybe.

- Kötelező óraszám nem szerepel a törvényben

A kötelező óraszám fogalma – a vezetők kötelező óraszámának kivételével – nem szerepel a Nemzeti köznevelésről szóló törvényben.

A pedagógus-munkakörökben dolgozó pedagógus heti teljes munkaidejének nyolcvan százaléka (32 óra) a „*kötött munkaidő*”, amelyet a pedagógus az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával köteles tölteni.

A *teljes munkaidő ötvenöt-hatvanöt százaléka* (22-26 óra) a „neveléssel-oktatással lekötött munkaidő”, amelynek terhére tanórai és egyéb foglalkozások megtartása rendelhető el. A kötött munkaidő fennmaradó részében a pedagógus a nevelés-oktatást előkészítő, nevelés-oktatással összefüggő egyéb feladatokat lát el. Az intézményvezető kötelessége az órák és egyéb feladatok arányos beosztása.

- Pedagógiai-szakmai ellenőrzés bevezetése

Az **országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés** ötévente ismétlődő, értékeléssel záruló vizsgálat. Célja a pedagógusok munkájának külső, egységes kritériumok szerinti ellenőrzése és értékelése a minőség javítása érdekében. Az ellenőrzés kiterjed fenntartótól függetlenül minden köznevelési intézményre.

Az intézmény ellenőrzését legalább három *köznevelési szakértőből* álló csoport végzi. Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzésben az a köznevelési szakértő vehet részt, aki az előírt továbbképzési követelményeket teljesítette. Az intézmény ellenőrzésében részt vevő szakértő kijelöléséhez a fenntartó egyetértése szükséges.

Módosító javaslatok

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény jelentőségét bizonyítja, hogy több mint **háromszáz módosító javaslat** érkezett a tervezethez, melyekből 134-et támogattak a különböző bizottságok. (Támogatott soron elfogadott javaslatok: Fidesz-KDNP: 103, Jobbik: 3, LMP: 3, Oktatási Bizottság: 17, Emberi Jogi Bizottság: 2, Nemzeti Összetartozás Bizottság: 1. Támogatott soron kívül elfogadott javaslatok: Fidesz: 4, Oktatási Bizottság: 1.)

A parlamenti vita eredményeként KDNP-s javaslatra az alapelvekből kikerül az állami intézmények számára **világnézeti semlegességet** előíró rész. Helyette azt írja elő a törvény, hogy az állami és települési önkormányzati nevelési-oktatási intézményben az ismereteket, a vallási, világnézeti információkat tárgyilagosan, sokoldalúan kell közvetíteni, a teljes nevelés - oktatási folyamatban tiszteletben tartva a gyermek, a tanuló, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését, és lehetővé kell tenni, hogy a gyermek, tanuló egyházi jogi személy által szervezett fakultatív hit- és vallásoktatásban vehessen részt.

Szintén KDNP-s javaslatra az **iskolapszichológus** alkalmazása nem a fenntartótól függ, hanem 500 gyermekig, tanulóig egy szakember foglalkoztatását félállásban, 500 fő fölött főállásban finanszírozza az állam.

Fideszes javaslatra az **50 óra közösségi szolgálat** nem az érettségi megkezdésének, hanem a bizonyítvány kiadásának lesz a feltétele; az óvoda nem váltható ki 5 éves korig **családi napközivel**; a **középiskolákban központi felvételi vizsga** szervezhető. Fideszes javaslatra emellett helyi felvételi vizsga szervezhető ott, ahol három év átlagában kétszeres a túljelentkezés.

Szintén Fideszes javaslatra a gyermek ötéves koráig nem az óvodavezető a védőnő egyetértésével, hanem az óvodavezető és a védőnő egyetértésével a jegyző (egyházi és magánintézmény esetén a fenntartó) adhat **felmentést a kötelező óvodába járás** alól.

Fidesz-KDNP-s, LMP-s és jobbkios javaslatra a gyermek, a szülő és a pedagógus jogainak felsorolásába is visszakerül, hogy **az oktatási jogok biztosához** fordulhat.

Lázár János javaslatára a 2-es osztályzat elnevezése **elégséges** marad.

A törvény megfogalmazza a **Nemzeti Tehetség Program** szerepét.

Az Országgyűlés emberi jogi bizottságának javaslatára megjelenik az általános iskolában a kötelező foglalkozások részeként az erkölcsstan óra vagy az e helyett választható, egyházi jogi személy által szervezett **hit- és erkölcsoktatás**, 2013 szeptemberétől felmenő rendszerben.

Az oktatási bizottság javaslata alapján

- a települési önkormányzat nem **az intézmény fenntartását, hanem működtetését veheti** át az államtól szerződés keretében,
- az iskolában a helyi közösségek érdekeinek képviselőire a szülők, a tanulók, a nevelőtestület, az intézmény székhelye szerinti települési önkormányzat, a történelmi egyházak, a helyi gazdasági kamarák azonos számú képviselőjéből és az intézmény székhelye szerint illetékes kormányhivatal delegáltjából álló **intézményi tanács** hozható létre;
- az általános iskola egész napos iskolaként is működhet. A törvény értelmezi az **egész napos iskola** fogalmát, és rögzíti, hogy amennyiben az iskola ilyen nevelés-oktatási programcsomagként működik, a tanuló nem kérhető el a 16 óráig szervezett foglalkozásokról.

Kikerült azonban a törvényből a 7. életévüket betöltött, de nem iskolaérett tanulók számára szervezett kis létszámú fejlesztő pedagógiai osztály, helyette a szakértői bizottság javaslata alapján még egy évig óvodában maradhat a gyermek.

Megújul a tanügy. Az új nemzeti köznevelési rendszer

A NEFMI Oktatásért Felelős Államtitkárság munkatársai országjáró körúton tájékoztatták a pedagógusokat, a szakmai közvéleményt a készülő Nemzeti Köznevelésről szóló törvényről. Hoffmann Rózsa államtitkár és Gloviczki Zoltán közoktatásért felelős helyettes államtitkár összesen huszonnégy városban ismertette meg az érdeklődőket a várható változásokkal.

A találkozókön összességében több mint tizenegyezer pedagógus, intézményvezető vett részt, hozzászólásaikból egyértelművé vált, hogy elfogadják és támogatják a változásokat, az új törvény irányát és értékrendjét.

A hatályba lépés fontosabb dátumai

2012. szeptember 1.

Ekkor lép hatályba a nemzeti köznevelésről szóló törvény, de legtöbb intézkedése késleltetve, illetve fokozatosan kerül bevezetésre. Többek között ehhez is a 2012-es hatályba lépés biztosítja a jogalapot.

2013. január 1.

Ekkortól kerülnek főszabály szerint állami fenntartásba a köznevelési intézmények, és változik a bérek finanszírozása.

Hatályba lépnek a szakszolgálatokkal kapcsolatos változások.

Ekkortól érvényesek a tankötelezettségre vonatkozó szabályok.

2013. szeptember 1.

Ekkortól lép életbe:

az általános iskolában 16 óráig szervezendő foglalkozások,

a pedagógus életpálya-modell,

a pedagógusok új típusú munkaidő-számítása

a pedagógusok magasabb bérezése.

Indulnak a köznevelési Híd-programok.

Ekkortól érvényesek az új csoport- és osztálylétszámok és tanulói óraszámok.

Bevezetésre kerül általános iskolában felmenő rendszerben az erkölcsstan és a helyette választható hittan.

Hatályba lépnek az intézményvezetők létszáma és óraszámai.

Ekkortól kell nyolc gyermek esetén a szülők kérésére óvodát vagy alsó tagozatot szervezni a kistélepüléseken.

Ekkortól hatályos a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők létszámára vonatkozó melléklet.

2014. szeptember 1.

Ekkortól kötelező a 3 éves kortól való óvodába járás.

Budapest, 2011. december 20.